

Är det inte "bror Hjort"?

Än finns det dovhjortar vid FFV Underhåll i Arboga!

Vintertid utfodras de välbekanta djuren med hö i foderkrubban.

– Men det finns bara kvar fem, sex stycken hjortar. När de var som flest på 60-talet rörde det sig om det femdubbla antalet, berättar Yngve Gustafsson, SR60, som ansvarar för utfodringen. De hjortar som finns nu, är mycket skygga och visar sig ogärna för människor.

Många anställda kommer dock ihåg tidigare personligheter inom hjortstammen, som gjorde livet både glatt och besvärligt för FFV-folket...

Det var någon gång på 60-talet, som de första hjortarna köptes in till FFV-området. Anställda samlade ihop pengar och snart hämtades de första exemplaren.

– De köpte bland annat en bock från Göteborg. Givetvis fick han heta "Kålle", berättar Yngve.

Sedan dess har tydligen många hjortar tävlat om att bli mest berömd bland personalen vid FFV Underhåll. Det berättas om folkilskna bockar, som jagade alla människor de fick syn på. En av bockarna avskydde karlar, sägs det. Han anföll bland annat en besökare från FMV, som fick lägga benen på ryggen för att klara sig undan de vassa hornen. Nästa gång mannen skulle komma på besök, skickade de omtänksamma Arbogavännerna en kjol till honom, för att han på så sätt skulle kunna lura sin hjortfiende. Historien förtäljer icke hur andra mötet avlöpte, men FMV är ju fortfarande vår huvudkund...

Alla minns Lisa

Hjortarna må ursäkta, men den som förefaller ha gjort det mest bestående intrycket är faktiskt rådjurshinden Lisa. Hon blev så tam och folkvän att ingenting tycktes kunna skrämma henne

På vintern kommer hjortarna fram för att äta hö vid foderkrubban. De är mycket skygga och avbryter genast måltiden om någon obekant, tvåbenig varelse uppenbarar sig i närheten. Foto: Ingemar Kjellberg

från mänsklig kontakt.

Lisa kom gärna fram och hälsade på personalen. Ibland gick hon till och med in och tog sig en titt på företaget. Som många andra damer var Lisa svag för godsaker och kex. Vankades det sådana godbitar, dröjde det inte länge förrän hon kom skuttande.

Många smet ut

Vart har alla hjortarna tagit vägen?

– Jag tror att de flesta smet ut genom grindarna, när vi byggde By 53 för några år sedan. Vi har också skjutit ner ett antal ur hjortstammen med jämna mel-

lanrum, för att de inte ska bli alltför många, berättar Yngve.

Sommartid klarar sig djuren själva, när det gäller anskaffningen av föda. Det händer att de hälsar på i FFV-rabatterna, när skogens mat blir för tjugig. Rosenbuskar är inte bara vackra, de är goda också, åtminstone om man tillhör hjortrasen.

– Men på vintern ger vi dem mat i krubban. Storbocken brukar lägga sig i höet, när det blir riktigt kallt. Det är inte ovanligt att han ligger där och sneglar på oss, när vi ska gå hem efter arbetsdagens slut, säger Yngve.

Teknikutveckling – förändringsprocess

FFV Underhåll är ett företag som behärskar och använder modern teknik inom ett mycket brett område.

Genom 1984 års beslut om en genomgripande ny strategisk långsiktplan för hela sektorn, kommer vår profil som ett tekniskt avancerat företag ytterligare att förstärkas.

Att hänga med i omvärldens snabba tekniska utveckling kräver givetvis vilja och kunskap, men också förmåga till att möta en ständig förändringsprocess.

För att vara bäst måste vi följa upp omvärldens forskning och utveckling, för att omsätta det som passar oss i vår produktion.

Det känns stimulerande och angeläget att följa upp ny teknik och tekniska tillämpningar i omvärlden. Mycket kan vi säkert finna tillämpning för inom FFV-U. Redan nu spänner vi över ett mycket brett teknikområde. Det är viktigt att vi fastställer inom vilka områden vi skall vara riktigt bra. Vi får på det sättet ett antal nyckelteknologier, som ska ge oss vår tekniska profil. Målsättningen med våra nyckelteknologier måste fastställas.

Vi deltar i JAS-projektet. Detta måste vi ta till vara genom att etab-

lera och sprida modern "JAS-teknik" i sektorn.

För att vara bra behöver vi inte göra allting själva. Tvärtom är det nödvändigt för oss att samarbeta och hålla god kontakt med högskolor, forskningsinstitut, organisationer och kommittéer inom de områden, som vi bedömer viktiga för oss. Det känns väldigt angeläget att vi styr vår egen tekniska utbildning inom sektorn mot våra strategiskt viktiga teknikområden.

Att i ett företag med avancerad teknik hela tiden utveckla sin tekniska kompetens känns väl motiverat. Jag känner att vår årliga stora satsning på produktutveckling är lika angelägen. Produktutveckling för kanske lätt tankarna till utveckling av rena hårdvaruprodukter. Produktutveckling inom tjänsteområdet (tex konsulting) får inte glömmas bort.

För att kunna prioritera och bedöma våra produktidéer måste vi ta fram bra beslutsunderlag där tekniska, ekonomiska och marknadsmässiga förutsättningar vägs samman. Vi har säkerligen behov av att skapa förutsättningar för att bättre följa upp och styra våra utvecklingsprojekt. Ju bättre vi ifrån början kan beskriva målet för vår produktutveckling, ju lättare har vi att meningsfullt följa upp verksamheten.

Bevakningen av omvärlden är nödvändig för att dra rätt slutsats beträffande sektorns produktutveckling.

Den stora volym teknisk konsulting vi har i FFV-U medför att vi har mycket uppdragsfinansierad utveckling. Här är det viktigt att följa upp verksamheten så att vi får rätt anpassning till vår affärsidé och strategi.

Framförallt som leverantörer åt FMV-F och FV hanterar vi stora komplexa system (exempelvis flygplan/hkp-system). Delar av dessa system hanterar vi på olika orter och i olika organisationer. Våra systemkoordinatorer fyller en viktig funktion för att för sektorn ta fram marknadsplaner/mål och handlingsprogram. Vi måste ha systemkunnigt folk i våra marknadskontakter med FMV och FV. Det behövs också systemkunnigt folk för att handlägga stora övergripande beställningar, typ tekniskt stöd (HUS, FUS). Här måste vi på ett förtroendefullt sätt kunna föra en dialog med vår kund om övergripande prioritering, uppföljning, styrning och rapportering. Våra systemmänniskor måste också bevaka organisatoriska förändringar hos vår kund.

Vi har härmed försökt beskriva ungefär vad sektorstab Teknik har inom sitt verksamhetsområde:

- Teknikutveckling
- Produktutveckling
- Systemkoordinering
- JAS-Teknologi

Jag har helt nyligen flyttat från operativa arbetsuppgifter i division Basmateriel. Jag har jobbat 15 år i Jämtland och det har väl från och till varit så att man sett sektor FFV-U lite på distans. Det har dock varit en distans som krymper och mer. Sektorsbegreppet har blivit alltmer fast och påtagligt. Jag tror detta är till stor nytta för alla i Underhållssektorn.

När jag nu börjar jobbet i en stabsfunktion känns det givetvis nytt och ovant, men arbetsuppgifterna känns både stimulerande och meningsfyllda. Det vore fel att påstå att jag inte ser svårigheter, men jag känner trygghet eftersom det i teknikstaben redan finns bra och duktigt folk. Samarbetsandan i sektorn känns fin. Jag känner att jag arbetar i ett företag som hanterar avancerad teknik, som står väl rustat för framtiden, samt har beredskap för en fortlöpande förändringsprocess, vilket krävs för att bibehålla vår profil.

Kjell Hansson, numera chef för stab Teknik vid FFV Underhåll, ger oss en inblick i sitt nya verksamhetsområde. Foto: Hans Hedin

Kjell Hansson

Födde: En FFV-monter . . .

– Det som drar mest folk till montern är saker som rör sig, blinkar eller väsnas. Hårdvara överhuvudtaget är speciellt attraktivt ur besökarnas ögon.

Det säger Arne Carlsson, ansvarig för presentationen av FFV Underhåll på mässor och utställningar.

Den senaste tiden har Arne haft fullt upp med förberedelser för Airmec i Düsseldorf.

Förberedelser som den utomstående aldrig kan ana vidden av...

Det kan börja med en mässkatalog. Arne eller någon annan inom sektor Underhåll upptäcker en intressant mässa, som vi borde vara med på. I vissa fall, som just denna Airmec-mässa, har vi varit med förut och får direkt inbjudan att ställa upp igen.

– Då får jag börja med att höra mig för vilka divisioner som är intresserade av att vara med. När jag vet det, kan jag göra en preliminär uppskattning av hur mycket monterytta som krävs, berättar Arne.

– Airmec är ju en specialmässa för underhåll av civilt flyg. Det faller sig därför ganska naturligt att divisionerna väljer att visa underhåll av Allison och CT7-motorn, samt detaljreparationer och komponentunderhåll för civilt flyg överhuvudtaget, säger han.

Kostnadskalkyl

Så fort Arne vet hur många från sektorn som ska vara med, gör han den första skissen på hur montern kan utformas. Samtidigt gör han också den första kostnadskalkylen.

– I kostnaderna görs en procentuell fördelning mellan deltagande divisioner och stab Marknad. Den rent FFV-profilerande delen av motorn, ska bekostas av marknadsstaben, förklarar Arne.

– Kostnadskalkylen ingår i det förslag till beslutsprotokoll, som vi överlämnar till sektorledningen. När vi väl fått beslutsprotokollet tillbaka är det hög tid att beställa monterplats. Det kan vara ganska knepigt om man inte är ute tidigt.

– Ja, sedan ska jag då prata igenom med mässdeltagarna vilken form av utställningssystem vi ska välja. Det finns

till exempel skärmutställningsmodellen eller den dyrare varianten med ljusbildlådor.

Nu bestämmer vi också vilken typ av hårdvara vi ska presentera. På Airmec ska vi bland annat förevisa en CT7-motor. Vi ska också ha med en propeller från Saab Fairchild 340, som vi lanat från tillverkaren Dowty i England. Den är drygt tre meter i diameter och kommer att bli vårt stora blickfång på mässan, fortsätter han.

Familjetillhörighet

I god tid före mässan tar Arne och hans arbetskamrater på Informationservice fram broschyrer, presentartiklar och inbjudningskort. Sedan gäller det att få fram bra bilder från varje utställare. Arne har ett digert jobb med att enbart vaska i bildfloden. Men han är också angelägen att FFV-montern ska ha en klar linje. Det behövs en samordning av bildskärmarna. På Airmec ska som bekant division Export, division Motors avdelningar Reparationsverkstaden, MR, och Turboaxel/turboprop, MT, avdelning Avicomp, samt sektor Materialteknik medverka. Hur får man fram den FFV-gemensamma familjetillhörigheten för dessa?

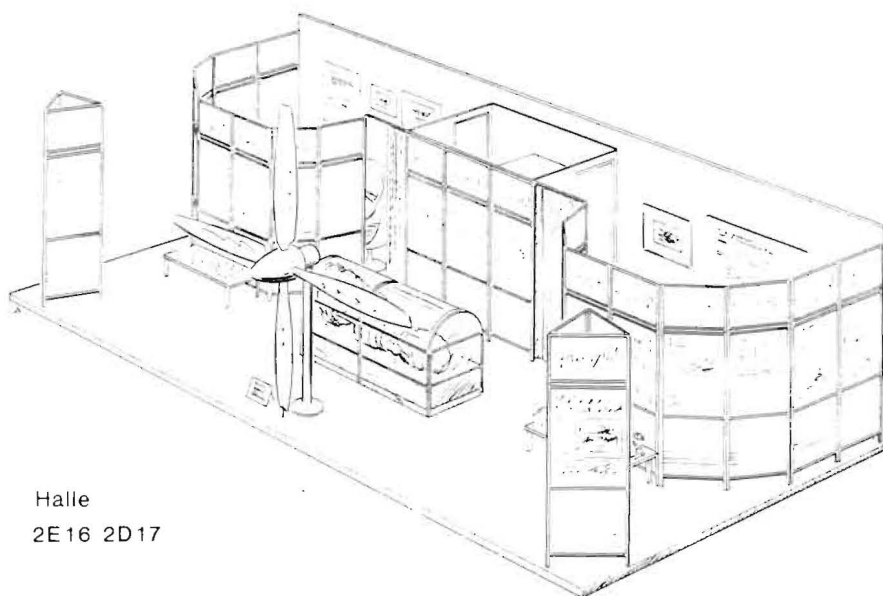
– Alla bildskärmar ska ha gemensam överskrift: "Overhaul and Repair", samt FFV-namnet naturligtvis. Längst ner på skärmen sätter vi divisionsnamnen, förklarar Arne.

– När bilderna är klara och hopsatta med texten, återstår att montera dem i skärmramarna. Detta gör min utmärkta medarbetare Margareta Eriksson. Sedan försöker vi ställa upp dem, för att få en förhandsvision av hur montern kommer att se ut. Det är emellertid ganska svårt, eftersom vi inte har något utrymme att göra det i full skala i de lokaler jag förfogar över, säger han.

Draperier och blommor

Att färdigställa en monter är inte bara bildskärmar, ljusbildlådor och produkter. Till Arnes jobb hör även att få montern att se representativ och snygg ut. Framförallt ska den vara funktionell, så att monterpersonalen och besökare kan få ut maximal effekt av mässan.

– Det ska beställas draperier, heltäckningsmatta och väggprydnader. Blomsterarrangemang, möbler och tillgång till förfriskningar. Ur alla synvinklar ska FFV-montern locka folk att stanna kvar och knyta kontakter med oss, säger Arne. Han har skickat en monter-

Halle
2E16 2D17

Så ska den se ut, FFV-montern på Airmec i Düsseldorf. På 50 kvadratmeter har Arne fått in följande: Längst till vänster i den stora monterkroppen har MR sina bildskärmar, samt några prov på motordetaljer före och efter underhåll. Bakom skärmarna har de ett eget konferensrum, där de kan sätta sig ner och diskutera med kunder och besökare.

I mitten av monterkroppen visas MTs underhåll av Allison och CT7-motorn. I en glasmonter framför skärmarna finns hela motorn, samt den lånade propellern för beskådan. Bakom MT-skärmarna döljer sig ett miniförråd, avsett för allt från broschyrer till väskor och förfriskningar.

Högra delen av monterkroppen delas mellan sektor Materialteknik och Avicomp. Rummet bakom skärmarna är avsett för Avicomps konferenser.

Längst fram på montergolvet har Arne placerat två pelare med bildskärmar från division Export.

Arne har skissat underlag till monterbilden, innan tecknaren Lennart Askelöf färdigställt den till detta resultat.

layout till arrangören i Düsseldorf. När den är godkänd är det dags att börja packa alla lådor och utställningsobjekt, ordna exporthandlingar, samt detaljplanera transporten.

Två dagar att bygga

På lördag eftermiddag den 23 februari kommer Arne och hans medarbetare att vara framme i Düsseldorf, om allt går som planerat. Då har de två dagar på sig att bygga montern. Mässan börjar tisdag den 26 februari.

– Skärmsystemet är ganska lättbyggt. Det som tar tid är att montera CT7-motorn på plats och få ordning på propellern. Det ska säkert gå bra, så att mässbesökarna blir nöjda när portarna slår upp på tisdag, säger Arne.

Hans erfarenhet och kunnande borgar för att Airmec blir en lyckad satsning av FFV att nå ut på den civila flygmarknaden.

Anns nya adress

Ann Wilson, lokalredaktör och informator i Linköping, gick den 1 februari över till Personalservice från att tillsammans med Ingemar Lindstrand ha utgjort Informationsservice. Ann sitter kvar i by 18, kanslihuset, och behåller telnr 387. Adressen är i fortsättningen SP55.

ARBOĞA

Alla bilpass ska omprövas

Trafiken inom verkstadsområdet har under de senaste månaderna ökat. Därför har Trafiksäkerhetskommittén beslutat, att alla bilpass ska dras in och återlämnas till SB05 senast den 31 mars 1985.

För att få ett nytt bilpass, ska du lämna ansökan till SR00 senast den 15 mars 1985.

Bilpass fordras för inpassering och parkering på verkstadsområdet (RB 4/6-1) och utfärdas av SR00.

Har du giltigt skäl att parkera bilen inne på området får du efter beviljad

Vad månede bliva?

Två månader gammal och mycket beroende av andra människor för att kunna utvecklas åt rätt håll. Så kan vi beskriva vår nya sektortidning.

Tidningens provperiod börjar lida mot sitt slut. Det är hög tid att du talar om vad du tycker om den!

Ska vi kunna få en bra personaltidning, måste du självklart hjälpa till med att belysa sådant som inte känns OK med nuvarande U-aktuellt.

Var således inte rädd för att framföra negativ kritik. Personligen är jag särskilt intresserad av vad FFV-folket i Östersund och Linköping tycker om tidningen.

Redaktören väntar med spänning på

brev eller telefonsamtal angående detta spädbarn i tidningsvärlden.

Vad ska "barnet" heta?

Ska tidningen heta U-aktuellt i fortsättningen också eller har du något bättre förslag? Bråttom, bråttom med idéer! Vi ska nämligen snart ta fram en ny logotype till tidningshuvudet.

Till sist ett varmt och uppriktigt tack till alla entusiaster som överöser redaktionen med material!

Det är på det sättet personaltidningen vill fungera: Här har du din informationskanal för små och stora U-händelser.

Välkommen att utnyttja den!

Redaktören

Två månader och fortfarande långt kvar till att vara "färdig"... En spännande tid, fylld av nya upptäckter och utvecklingsfaser. Det gäller inte bara den lilla människan på bilden, utan även vår nya sektortidning.

ansökan kvittera ut ditt pass hos Vakten. Det ska sedan fästas väl synligt på vindrutan.

Tillfälligt tillstånd

Tillfälligt parkeringstillstånd får du av tjänstgörande portvakt. För övertid eller för besök på arbetsplatsen under icke arbetstid utfärdas INTE något bilpass. Kvittens av bilpass eller parkeringstillstånd ger vakten rätt att kontrollera fordonet.

Bilpass får:

- den som enligt företagsläkarens rekommendation behöver parkera inom verkstadsområdet,

- personal, besökare och entreprenörer som i sin tjänst ovillkorligen måste köra in med bil på området.

Tillfällig parkeringstillstånd får:

- den som ska lasta/lossa tunga eller skrymmande materiel.

Då ska bilen efter avslutad lastning/lossning parkeras utanför grindarna.

Minska trafiken

Bakom systemet med bilpass ligger behovet av att minska trafiken på verkstadsområdet. Både från skydds- och miljösynpunkt är det viktigt att trafiken begränsas i möjligaste mån. Din medverkan behövs för att vi ska kunna nå det målet!

Hövding på FFV-turné

– Varje länsstyrelsen har möjlighet att profilera sig. I Västmanlands län har vi valt sysselsättning som mål för vår verksamhet. Därför känns det angeläget att besöka FFV Underhåll i Arboga och få inblick i vad som händer på en så stor och kommunalt betydelsefull arbetsplats.

Det förklarade landshövding Osborne Bartley när han besökte FFV Underhåll onsdagen den 6 februari 1985.

Anledningen till hövdingabesöket är att tf generaldirektör för FFV, Lennart Jansson, inbjudit länsstyrelsen att ta sig en titt på FFV-koncernens verksamhet.

– Vi är självklart mest intresserade av den del av FFV som ligger inom länet, sa landshövdingen.

Under sina fem år som landshövding i Västmanlands län har Osborne Bartley hunnit besöka Arboga två gånger tidigare.

– För ett och ett halvt år sedan var det ju stora problem i och med att flygvapnet fick mindre pengar och tvingades dra in på underhållssidan också. Då talades det om varsel för 300 personer vid FFV Underhåll i Arboga.

– Det är intressant att komma tillbaka nu och se att problemen gick att lösa

FFVs tf generaldirektör Lennart Jansson, landshövding Osborne Bartley och landsrådet Sven Björklund, på besök i Berget den 6 februari 1985. Foto: Ingemar Kjellberg

med naturlig avgång och omorganiseringar, sa landshövdingen vid februari-besöket i år.

Doktorn har ordet

Landshövding Bartley är läkare. När han försökte sig på en aktuell diagnos för FFV Underhåll idag, blev svaret:

– Jag tycker mig se en fin utveckling. Vid förra besöket rådde närmast krisstämning. Ser man nu tillbaka upptäcker man att det har gått betydligt bättre än man vågade hoppas på då.

Rundvandring

Vid besöket deltog också landsrådet Sven Björklund. Lennart Jansson och sektorchef Tommy Johansson informerade om verksamheten vid företaget, innan man tog med gästerna på en rundvandring.

Denna gång visades robotverkstäderna i Övre Ektorps, samt översynsverkstäderna för RM6 och RM8. Visningen avslutades i provbocken för turbojetmotorer, innan besökarna åkte vidare till FFV herrgård i Torshälla.

ARBOGA

De får ersättning

Förslagskommittén vid FFV Underhåll i Arboga har beslutat att följande förslagsställare ska få ersättning:

Jan Falstål, AR69, förslag till kylsystem för RB69 i testutrustning, 5 000 kronor.

Tomas Persson och Lars Andersson, bå-

da MA75, förslag att använda verktygsplatta V1 1952067:2 vid utskovling och balansering LT-K RM8A och B, 1 800 kronor tillsammans.

Mats Olsson, Ola Mossberg och Mats Ahlbom, samtliga MA93, förslag till ändring av rutin (avkokning av förbindelsetrumma SFA-726328), 900 kronor tillsammans.

Krister Pettersson och Ronny Lundberg, båda MA74, förslag till skydd på hydraullyftarna till RM8 vid montering och demontering, 1 500 kronor tillsammans.

Roland Frödin och Göran Wall, båda MR62, förslag till hjälpmedel för att underlätta riktning och uppmätning av utloppsdel TM2, 900 kronor tillsammans.

Sven Olov Nordin, SN42, förslag till förenkling vid utskrift av ORIGRAM

(operationslista), 1 500 kronor.

Perry Forsberg, MR83, förslag till kontrollverktyg för uppmätning av slitage och urputsning, detaljer EBK, 600 kronor.

Perry Forsberg, MR83, förslag till kontrollverktyg för kontroll på RM8 EBK, 900 kronor.

Nyinkomna förslag:

Leif Kjerling, MA74, förslag till ändring av rutiner på lagerhus 5 RM8B, 1 200 kronor.

Ann-Marie Elofsson, AK51, förslag till ett införande av förteckning i telefonkatalogen, 1 200 kronor.

Anonym förslagsställare, förslag till modifiering av sond för bättre grepp, 600 kronor.

Ola Mossberg, MA93, förslag till ändrat tvättförfarande för rörledning grupp 15, 45 och 679, 900 kronor.

Kvinnlig historia

Vid en genomgripande städning i den nu pensionerade Ingemar Lindstrands rum hittades följande dokument. Det vittnar bl a om en annorlunda syn på kvinnans betydelse under trettioalet än vad man i dag kanske tror var möjlig...

Flygverkstaden å Malmen hade 1937-1938 totalt cirka 250 anställda. Största delen av verkstadsarbetare utgjordes av filare och svarvare som uppgick till 63 stycken tillsammans. Det fanns 42 flygplanmontörer och plåtslagare. Därtill kom målare, förrådsarbetare, snickare med flera. Kontorspersonalen,

ingenjörer, verkmästare och förmän var tillsammans cirka 60 personer. Nu kommer det intressanta! Lönerna!

Kvinnan bakom allt vid flygverkstaden å Malmen hette på den tiden fröken Helga Hällje. Hon hade 539:50 i månaden för att sköta ekonomin och vara expeditjonsföreståndare. En nog så ansvarsfull syssla! Men detta ska jämföras med verkstadsingenjören och överingenjören Thunell som hade 640:00. Därefter kom ingenjörer som Otto Dahlin och Elov Rosin med 499:00, laboratoriechefen och ingenjören Ulf Boye med 476:50 och verkmästare Ivar Meijer med 445:50.

Hela CVMs personal samlad framför A-hallen 1938.

Ralf tar nya tag på Apparat

Ralf Holmér, tidigare marknadschef för division Flygteknik, började den 1 februari som försäljningschef vid avdelning Apparat.

Varför har han tagit det här steget?

– Jo, det är väsentligt att divisionens marknadsinsatser styrs mot de områden där vi kan få störst utbyte, säger Ralf.

– Våra LSP ger oss riktlinjer hur vi ska nå målen men vi behöver dessutom ett mer detaljerat underlag. Det är detta underlag som jag ska ta fram i samarbete med teknik- och produktionsfunk-

tionerna, tillägger han.

Vad mer nytt kommer att hända sedan han nu tillrätt tjänsten?

– Det är också nödvändigt att det löpande försäljningsarbetet får en hårdare styrning. Detta är något jag ska jobba med den närmaste framtiden.

– Jag föreslog därför denna förändring, eftersom linjefunktionen idag är viktigare för divisionen än stabsarbetet var inom marknaden. Vi var helt överens inom divisionen om denna prioritering.

– Vi har således kommit överens med sektorledningen att jag under två år ska sitta på Apparatavdelningen som försäljningschef.

Tjänsten som marknadschef vid divisionen försvinner i och med Ralfs övergång till Apparatavdelningen.

Konsten att friskanmäla sig

I och med att Hälsan flyttade ut till nya lokaler och därmed fick nya telefonnummer blev livet krångligare för oss här inne på området. Så upplever många det i alla fall.

Några regler för sjuklingar

Doris Nilsson har fortfarande hand om friskanmätningar och meddelande om läkarbesök. Henne når du på tel 579 med adress SP91. Doris sitter kvar inom området i personalbyggnaden. Sjukansökan gör du som vanligt på telefonsvararen nr 29 73 75. Det är bara i fall då du behöver råd eller göra tidsbeställning som du ska ringa till Hälsan, tel 29 70 55 eller 29 70 56.

Köpa medicin

Skriver Kalle ut ett recept på medicin får du samtidigt ett läkemedelsbevis, som du fyller i och får stämplat på apoteket när du betalat din medicin. Går du till annan läkare ber du om läkemedelsbeviset direkt på apoteket, fyller i det och får det stämplat. OBS! Glöm inte kvittot på medicinen!

När du sedan kommer till arbetet lägger du läkemedelsbeviset och apotekskvittot i ett kuvert adresserat till SP70. Utlägget får du sedan tillbaka via lönen.

Ralf Holmér är försäljningschef på Apparatavdelningen från och med den 1 februari 1985.

Jämställdhet är deras mål

handlar det om att få jämställdhetsfrågorna i till exempel chefskurser och andra förekommande utbildningar. Jämställdhetskommittén har följande sammansättning idag: Hans Wall och Ulla Jebsen representerar personalavdelningen, Eivor Palmquist och Bernt Lindquist representerar SACO, Lotta Sjöberg och Ulf Johansson är med från SF och slutligen Sven-Erik Fröling och Ove Norman från FCTF.

Lokalvårdare

Lotta är en av företagets lokalvårdare. Hon har varit med i kommittén i två år. Självklart är hon särskilt intresserad av frågor som rör lokalvårdarnas arbetsituation.

– Vi har jobbat med att bland annat försöka få fram bättre redskap, för att på så vis undvika tunga lyft och andra skadliga arbetsmetoder. Målsättningen är att få ner antalet arbetsskador så mycket som möjligt, berättar Lotta.

Även detta med skolsatsningen bland högstadiets flickor är något som intresserar henne:

– Vi lever ju i en tid då allt fler kontorsjobb försvinner och ersätts med data-teknik. Att sikta på en framtid som kontorist, vilket tidigare varit en typisk kvinnlig sysselsättning, är således inte särskilt klokt. Istället måste tjejerna tidigt informeras om möjligheterna att skaffa sig en utbildning som står sig även på morgondagens arbetsmarknad, säger Lotta.

Måste ske politiskt

Ove Norman tillhör de verksanställda inom FFV Elektronik AB. Han kom med i Jämställdhetskommittén för ett år sedan.

– I kommittén behandlar vi mest arbetsplatsfrågor, sådant som rör arbetsmiljö och liknande. Målet med jämställdhetsarbetet är att alla människor ska få rätt att vara olika, fast på lika villkor, säger Ove.

– Det målet har vi inte nått idag, varken på arbetsplatser eller i samhället. Arbetsplatsdelen kan vi komma åt till exempel genom den här kommittén. Ska man däremot kunna påverka samhället, måste man engagera sig politiskt. Det gäller ju inte bara jämställdhet mellan män och kvinnor, utan lika mycket mellan män och män, kvinnor och kvinnor.

– Det kommer att ta flera generationer att uppnå målet med fullständig jämställdhet. Det är viktigt att ta del av arbetet redan nu, avslutar Ove.

Har du frågor, synpunkter eller idéer om jämställdheten på FFV Underhåll är du välkommen att höra av dig till någon i kommittén!

– Snedfördelningen mellan män och kvinnor inom föreningslivet har gjort mig observant på jämställdhetsfrågorna. Därför

känns det angeläget att vara med i Jämställdhetskommittén på FFV Underhåll, säger Bernt Lindquist, ansvarig verkstadsingenjör för provning av elektronikkomponenter inom avdelning Mätteknik, division Avionik.

Jämställdhetskommittén har nyligen haft sammanträde och Bernt representerar SACO i det sammanhanget.

Tillsammans med sju andra kommittémedlemmar ska han försöka hitta nya vägar att attackera jämställdhetsproblemen inom företaget.

När lagen om jämställdhet på arbetsplatsen kom 1980, försvann många kommittéer som jobbat med dessa frågor förut.

Så icke på FFV Underhåll, där kommittén tyckte sig ha ett berättigande även i fortsättningen.

– Det räcker inte enbart med lagen som sådan, även om vi naturligtvis välkomnade den. Fortfarande är det inte särskilt dyrt eller svårt för ett företag att gå förbi kvinnorna i anställningssammanhang, säger Hans Wall, personal-

chef vid FFV Underhåll i Arboga och ordförande i Jämställdhetskommittén.

– Det handlar om att förändra attityder framförallt. Inställningen till jämställdhet hör samman med vår individuella påverkning alltifrån barndomen, fortsätter han.

– Jämställdhet är inte bara kravet på lika lön för likadana arbetsuppgifter, även om detta också är en fråga som bör drivas vidare, säger personalchefen.

Praktiska åtgärder

Jämställdhetskommittén planerar fortsätta den lyckade satsningen med "Våga-tala-kurser", främst för kvinnliga kontorister. Likaså ämnar kommittén göra ett nytt försök med att påverka flickor på högstadiet att söka tekniska utbildningslinjer. Förra gången man gjorde denna skolsatsning, inbjöd man alla flickor i årskurs åtta att komma och träffa kvinnliga tekniker på FFV Underhåll.

– Resultatet blev kanske inte vad vi hoppats på. Nästa gång ska vi nog inte inbjuda alla flickor generellt, utan vända oss till de som är intresserade, säger Hans Wall.

Kommittén har planer på att göra en skärmutställning också, men särskilt satsar man alltså på detta med utbildning. Dels gäller det riktade kurser, som direkt går ut på att göra fler kvinnor intresserade av att delta i styrelser och föreningar, kort sagt: aktivera sig på och utanför arbetsplatsen. Dels

Bernt Lindquist, Lotta Sjöberg och Ove Norman är medlemmar i Jämställdhetskommittén vid FFV Underhåll i Arboga.

– Än finns det mycket kvar att göra, men visst har arbetet som rör jämställdhet på arbetsplatsen gått framåt på vissa håll, säger de. Foto: Hans Hedin

"Dop" och champagne på antennsymposium

Den 6-8 maj 1985 anordnar Försvarets Materielverk i samarbete med sektion Antennmätteknik ett antennsymposium i Arboga.

Man räknar med att cirka 150 personer från hela världen ska komma till symposiet.

- Den 7 maj ska vi dessutom inviga en fullskalemodell av överbyggnaden på Kustkorvett 90, som är en helt ny fartygstyp. Det blir förstas "dop" med champagne, men vem som ska få äran att hålla i flaskan är ännu inte klart, berättar Lars Höök, sektionschef för Antennmätteknik, AF10, inom avdelning Flygelektronik.

I år kommer FMVs antennsymposium, till vilket användare och leverantörer är inbjudna, att bli något alldeles extra! Symposiet är förlagt till Arboga och består av föredrag och samtal i dagarna tre. Gäster från de nordiska länderna har redan anmält sitt intresse, liksom deltagare från England, Frankrike, Schweiz, USA och Japan.

De utländska besökarna ska få vara med om något så sällsynt som "dop" - och det till och med ute på Arboga flygfält!

- Det rör sig om en ny korvett och det första riktiga exemplaret är ännu inte tillverkad. Namnet på vår modell blir "K 20 Arboga av Göteborgs klass", berättar Lars Höök.

Bättre antennfunktion

- Syftet med vår fullskalemodell är att vi ska kunna placera antennerna i masten på bästa möjliga sätt, innan båten ens är färdigkonstruerad. Vi får alltså chans att pröva olika varianter av antennplacering och mäta direkt hur det ska bli i verkligheten. Härmed ökas chanserna väsentligt att få den bästa antennfunktionen redan från början, förklarar Lars.

- Vi har provat metoden med fullskalemodeller förut och funnit att resultatet blir mycket bra. Det är som bekant en sak att köpa en bra antenn. Sedan kan man förstöra dess egenskaper genom att montera den felaktigt. Ett konkret exempel på vikten av rätt antennplacering och hur man kan nå målet med hjälp av en fullskalemodell, hade vi med flygvapnets räddningshelikopter

Lars Höök och Jan Kuhne i arméns bandvagn, som AF10 placerat antennerna på. Foto: Ingemar Kjellberg

för några år sedan.

- För att söka reda på flygare som störtat med sitt plan, används nödsändare, vilket ingår i pilotens nödpäckning. I räddningshelikoptern finns en nödpejl, som anger riktningen till nödsändaren och dess ägare.

- Det visade sig att pejlantennen på helikoptern bara fungerade om man backade. Vi gjorde en fullskalemodell av helikopterns buk. Genom att flytta antennen på olika sätt, hittade vi en plats som gav pejlen en riktig funktion. Därmed var det problemet avklarat, berättar Lars.

Till havs med AF10

AF10 arbetar med alla slags antenner. Även små antenner kräver rätt placering, för att fungera bra.

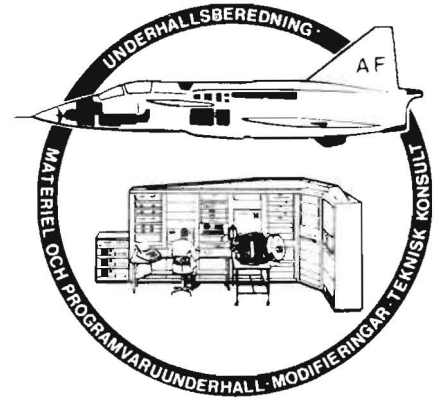
- Många bilägare har placerat radioantenn och antenn för kommunikationsradio felaktigt. Det går dock inte att säga generellt hur antennen ska sättas för att ge bästa effekt. Alla bilmodeller är individuella i det avseendet, berättar Lars.

- Olämplig placering kan vara förödande för räckvidden. Vi har till exempel placerat kommunikationsradioantennerna på flygvapnets alla fordon på flygbas, så att de har tillfredställande räckvidd numera.

Sektion Antennmätteknik utför mestadelen av sitt arbete ute på flygfältet.

- Det enda vi inte klarar av att mäta antenner på i Arboga är hela fartyg. Då flyttar vi istället vår mätplats ut i havet.

AF10 har en speciell mätplats ute vid Muskö.

Värt att veta om Antennmätteknik

Sektion Antennmätteknik, AF10, tillhör avdelning Flygelektronik inom division Avionik. Sektionerna har nio anställda, som arbetar under sektionschef Lars Hööks ledning.

Orderingången 1984 uppgick till tre miljoner kronor.

AF10 arbetar huvudsakligen för FMV och verksamheten omfattar följande:

- Specificering av antenner
- Mätning av antenners elektriska egenskaper
- Mätning av antennbärares inverkan på antenners elektriska egenskaper
- Mätning av apparaters och systems täthet mot avsiktlig och oavsiktlig radiofrekvent störning
- Frekvensplanering

AF10 är stationerade i By 31, men har en medarbetare i AB Teleplans lokaler i Sundbyberg. Mättrum och takmätplats finns i Elektronikhuset, By 33. AF10 har en mätplats på flygfältet, som är 50 000 kvadratmeter. Sektionen har även ett stort kallförråd vid flygfältsgrinden. De flesta jobben inom AF10 utförs ute på flygfältet.

- Vi sätter upp vår antenn på en kobbe. Sedan går vi ombord på båten vars antenner ska mätas. Några hundra meter ut till havs får den cirkla runt medan vi utför mätningen. Besättningen brukar dessvärre tröttna på det enformiga cirklandet. Då kan det sluta som för våra killar Stig Ploby och Anders Bjurström. - Kaptenen tröttnade på att cirkla runt med låg hastighet och bestämde sig för att pröva "loggen", hastighetsmätaren. Han körde loggen i grov sjö med full hastighet. Stig och Anders fick lägga sig ner i båten och hålla fast sina instrument för att klara den båtfärden, skrattar Lars.

AF10 jobbar inte bara för flygvapnet, utan även för marinen och armén, som framgår av denna episod. Följaktligen varierar arbetsuppgifterna mer än för många andra AF-sektioner.

- Till skillnad från andra sektioner utför vi också oftast korta engångsprojekt och har en förhållandevis stor försäljningsverksamhet och kundkrets, avslutar Lars.

Snart står AF80 på fyra trygga "ben"

Att sektion Flygplaninstrument/Luftdata, AF80, står på tre militära "ben" är välbekant:

Flyginstrument, luftdata och motorreglerutrustningar.

Ett fjärde "ben", som utgörs av motsvarande arbetsåtaganden på den civila marknaden, är under tillväxt.

– Vi har nyligen fått de första jobben på SF 340. Det gäller garantiåtgärder på flygplaninstrument, berättar Lennart Löf, sektionschef för AF80.

– Vi förhandlar om auktorisation från de amerikanska tillverkarna på de garantireparationer vi har resurser för. Därigenom skulle man framförallt vinna tre fördelar: Billigare marknadsföring, billigare reservdelar och kortare leveranstider, tillägger han.

– Saab Scania är som bekant tillverkare av SF 340. Luftdata och flygplaninstrument har man köpt från USA-företagen Collins respektive Weston, förklarar Lennart.

– Att skicka nämnda delar ända till USA för garantiåtgärder, skulle innebära långa leveranstider för Saab Scania. Därför har vi, i samarbete med avdelning Aviocomp i Linköping, som ansvarar för den civila marknadsföringen inom sektorn, fått i uppdrag att utföra reparationerna hos oss.

Auktorisation?

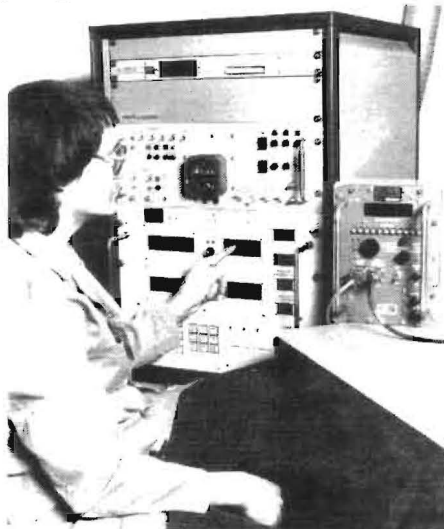
– Gällande Collins är avtalet redan klart vad beträffar utförande av fortlöpande underhåll och förhandlingarna om garantireparationer är långt framskridna.

– Vi har även haft besök från Weston och visat våra verkstadsresurser. Det resulterade i ett klartecken att utföra deras garantiåtgärder på flygplaninstrumenten i SF 340. Vi har nyligen fått in de första Weston-jobben och förväntar oss fler i framtiden, säger Lennart.

Mer civilt

AF80 satsar målmedvetet på fler civila jobb inom sektionens tre verksamhetsområden. Genom flygplanet F 28, Fokker, har man inte mindre än fem uppdragsgivare för tillfället.

– När det gäller Linjeflyg har AF till-

Jan-Olov Norgren, AF84, justerar de första flygplansinstrumenten till SF 340. Foto: Ingemar Kjellberg

sammans med Aviocomp ett speciellt kontrakt, som innebär att vi ska ha jourberedskap med mycket kort varsel, berättar Lennart.

– Det gäller framförallt storhelger och under semestertider. När de åberopar "AOG", aircraft on a ground, det vill säga att planet står stilla på marken, måste vi kunna rycka ut omedelbart.

– Under de senaste två åren har vi lyckats ställa upp inom samma dygn varje gång det gällt "AOG". Om det sedan råkar vara självaste julafton är ointressant i sammanhanget...

När det gäller framtida jobb för AF80 kommer givetvis JAS in i bilden.

– Vi håller på med att bygga upp resurser för motorreglerutrustningen, för att klara underhållet av elapparaterna i motorn RM12. Detta sker i samarbete med division Motor, som har huvudansvaret för motorunderhållet på JAS-planet.

– För vår del gäller det närmast anpassningsenheten AMOT, som sköter signalerna mellan motor och flygplan, samt DEC, digital electronic controll.

– Beträffande luftdata i JAS-sammanhang har vi haft mycket kontakt med Nord-Mikro i Frankfurt am Main. De är leverantörer av denna enhet till JAS. Förutom motorreglerutrustningen är det luftdata som utgör de tyngsta underhållsobjekten för vår del, berättar Lennart.

– Här har Örjan Johansson, AF86, ännu en gång betytt oerhört mycket med sin framåtanda och optimism!

ARBOGA

Värt att veta om sektion Flygplan- instrument/Luftdata

Sektion Flygplaninstrument-Luftdata. AF80, tillhör avdelning Flygelektronik inom division Avionik. Sektionen har 34 anställda.

Sektionschef är Lennart Löf.

Den externa orderingången 1984 uppgick till tio miljoner kronor, den interna till två miljoner kronor.

AF80 ansvarar för underhåll, reparation, modifiering och leveranskontroll på flygplaninstrument, luftdata och meteorologisk materiel. Sektionen utför även haveriutredningar, när det gäller nämnda verksamhetsområden.

För närvarande är AF80 uppdelad i tre verkstadsenheter:

- Tunnel 4 – luftdata
- Tunnel 5 – navigeringsinstrument och meteorologisk materiel
- Tunnel 1, övre – övervakningsinstrument och meteorologisk materiel. Projekttering för samlokalisering av dessa verkstader till tunnel 1 pågår.

I By 31 finns sektionens tekniska avdelning, som är uppdelad i enlighet med verkstädernas respektive områden. Sektion AF80 återfinns vid FFV Underhåll i ArboGA.

Meteorologin

AF80 ansvarar även för meteorologisk materiel vid landets olika förband. Kustas Tael är tekniskt ansvarig för denna del av sektionens verksamhet, som kan sägas bidra till "stommen" i det fjärde "benet".

– Utvecklingen går mot automatiska väderstationer. Det finns redan tre provanläggningar i landet, som ska testa huruvida automatiseringen fungerar tillfredsställande, berättar Kustas.

– Detta innebär att många av våra gamla instrument kommer att utgå och ersättas av automatik. En sådan teknisk utveckling kräver givetvis stora omdaningar för vår del, men det är en utveckling åt rätt håll, säger Kustas.

Utbildning

Inom AF80 förekommer en gedigen materielutbildning, som utvecklas genom nära erfarenhetsutbyte med apparattillverkarna.

– Det är fråga om en tidig underhållsberedning. Genom materielutbildningen förbillig vi underhållet på flera sätt. Vi får till exempel vara med och påverka utformningen av manualerna, översynshandböckerna, så att de passar våra utrustningar och underlättar inköpen av rätta verktyg, avslutar sektionschefen.

LINKÖPING

De senaste 17 åren har jag fått arbeta med kommunikation inom FFV Underhåll. Kontakter med många medarbetare har gjort detta stimulerande och allmänbildande. Att jobba för bättre relationer i arbetslivet är en stor förmån.

Vid min avgång var det väldigt många arbetskamrater som på olika sätt visade sina goda relationer till mig. Generösa, välvalda presenter – inklusive specialiteter från Östersund – och en storartad avskedsmiddag är ljusa slutminnen från min 41-åriga tjänst, vilken präglats av arbetsglädje. Att den festen blev så trevlig måste jag särskilt tacka arrangören Ann Wilson och pistolsignalerande ceremonimästaren Ingvar Persson för. Vilken pangsuccé! Liksom Gösta Sundmarks unika show!

Tommy Johansson lovade vid festbordet att sektorn i högre grad ska satsa på extern och intern information; denna "ävbön" värmde gott.

TACK ALLA! Tack till sektorerna FFV Underhåll och FFV Materialteknik och till FCTF och SF i såväl Malmslätt som Arboga!

Ingemar Lindstrand
glad men omtumlad pensionär.

Ett hjärtligt tack till chefer, arbetskamrater, FCTF lf 72 och Transmission för blommor, presenter och festligheter i samband med min avgång från FFV. Samtidigt vill jag passa på att tacka för de många årens goda samarbete.

Birgit Fransén

När jag nu lämnat sektorn efter 22 år inom mig jag har fällt en liten tar därför att det kamratskap jag upplevt på instrument den kommer jag att sakna. Det vet jag bestämt!

Alla kompisar, vare sig du är hög eller låg,

jag ska bevara dig i mitt komihåg. Jag satsar på en ny framtid, en civil, och till er som stannar vill jag säga:

Lycka till!

Att få ihop detta "poem" tog halva dan tack alla för allting från FP27 Curt Hahn.

Vi tackar varmt för vackra blommor till julen 1984 och önskar att på detta sätt nå alla arbetskamrater på CVM och alldeles särskilt Harry, Tore, Sten, Alvar, Pälle och Karl-Axel samt FCPF:s pensionärsförening.

Walter och Viktoria Svensson

Ett varmt och hjärtligt tack till alla mina vänner på FFV-U för blommor och presenter som jag fick i samband med att jag slutade min anställning.

Ingemar Persson, FA27

Jag vill tacka företaget och SF avd 2112 för den fina julblomman jag fick vid min sjukdom.

Ernst Hein, FP81

ARBOGA

Har du sett DANA 6000?

Vem kan lämna uppgifter om en försvunnen digitalvoltmeter – DANA 6000?

Instrumentet, som har tillverkningsnummer 120 295, skickades i februari från AF84 för kalibrering och är sedan dess spårlost borta.

Du som känner till något om just den här digitalvoltmetern, kontakta Nils Eek, telefon 2037!

Ett hjärtligt tack till mina arbetskamrater på MR62 för uppvaktningen i samband med min pensionering.

Birger Karlsson, MR62

Mitt varma tack till företag, fack och arbetskamrater för presenter och blommor i samband med min pensionering.

Karl-Gunnar Widing, AR63

För visad vänlighet på min födelsedag framför jag mitt varma tack.

Bengt Broberg, MR24

Vilket 24-timmarslopp!

Hela 259 lag och cirka 6000 åkare deltog i 24-timmarsloppet på skidor i Linköping lördagen den 26 januari 1985.

Arrangör för detta gigantiska lopp var tidningen Östgöten, Korpen, Linköpings skidklubb, I4 IF och IFK Linköping.

Loppet genomfördes i bitande kyla med start klockan 15 och målgång 24 timmar senare.

Från FFV i Linköping deltog tre lag med cirka 75 åkare från CVM IF, Apparatavdelningen inom division Flygteknik, samt sektor Materialteknik.

Med frost i skägget: CVM IFs slutman Bertil Höglund. Foto: Erik Sandell

Kuvert, kuvert!

Har du nu samlat på dig en stor hög internkuvert igen? I så fall är det dags att skicka dem till budcentralen. Bunta ihop dem, sätt en gummisnodd om och adressera bunten till SA52.

Det är många som helt har tömt sina förråd av kuvert där åtgången är stor varje dag.

Hjälp därför till redan i dag med att samla ihop buntar och skicka dem till SA52!

U-AKTUELLT 1985

Ansvarig utgivare: Tommy Johansson
Redaktör: Britt Blom, SD05
Redaktion:

Ann Wilson, SD54
Hans Brännström, BK20

Adress: FFV Underhåll
732 81 Arboga

Telefon: 0589 818 59